

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	7
KISALTMALAR	9
İÇİNDEKİLER	11
GİRİŞ.....	15
1. KAN GÜTME SAİKİ İLE İNSAN ÖLDÜRME SUÇU	19
1.1. Genel Olarak.....	19
1.1.1. Kan Gütme Saiki ile İnsan Öldürme Suçunun Tarihiçesi	20
1.1.2. Kan Gütme Saiki ile İnsan Öldürmenin Tanımı	23
1.1.3. Fail	24
1.1.4. Mağdur	25
1.1.5. Kan Gütme ve Kan Davası.....	26
1.1.6. Saik	27
1.1.7. Korunan Hukuki Değer.....	28
1.2. Kan Gütme Saiki ile İnsan Öldürme Suçunun Unsurları.....	29
1.2.1. Hem Yargıtay Ceza Genel Kurulu Hem de Yargıtay 1. Ceza Dairesi Tarafından Kabul Gören Unsurlar	30
1.2.1.1. Failin Sadece Kan Gütme Saiki ile Hareket Etmesi	30
Yargı Kararları ve İncelemeleri.....	32
1.2.1.2. Faillerin Görev Bilinci ile Hareket Etmesi	40
Yargı Kararları ve İncelemeleri.....	42
1.2.1.3. Önceki Olayın Ölümle Neticelenmiş Olması	43
Yargı Kararları ve İncelemeleri.....	43
1.2.1.4. Kan Hısımlığının Aranmaması.....	46
Yargı Kararları ve İncelemeleri.....	47
1.2.2. Yargıtay Ceza Genel Kuruluna Göre.....	48
1.2.2.1. Önceki Olaydaki Öldürme Eylemiyle İkinci Öldürme Eyleminin Arasına Kısa Olmayan Bir Zaman Diliminin Girmesi	49
Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararları ve İncelemeleri	51

1.2.2.2.	Önceki Öldürme Eyleminin Failinin veya Bir Yakının Öldürülmesi	52
1.2.3.	Yargıtay 1. Ceza Dairesine Göre	54
1.2.3.1.	Öldürenin Öldürülmesi	55
	Yargı Kararları ve İncelemeleri	56
a.	Önceki Öldürme Eylemindeki İştiraki Konusunda Hakkında Adli Tahkikat Bulunmayan veya Yargılanarak Beraat Eden Kişinin Öldürülmesi	62
b.	Önceki Öldürme Eylemi Nedeniyle Yargılanmakta Olan Kişinin Öldürülmesi	66
c.	Önceki Öldürme Eyleminde Mağdurun Bir Hukuka Uygunluk Nedeni Altında Öldürülmüş Olması	69
1.2.3.2.	Öldürme Eylemleri Arasındaki Sürenin Suçun Unsuru Olmaması	71
1.3.	Kan Gütme Saiki ile Öldürme Suçunun Özel Görünümü	75
1.3.1.	Teşebbüs	75
1.3.2.	Suçta İştirak	76
1.3.2.1.	Faillik	77
1.3.2.2.	Azmettirme	78
1.3.2.3.	Yardım Etme	84
1.3.2.4.	Bağlılık Kuralı	89
1.3.3.	İçtima	95
1.3.4.	Hata	98
1.3.4.1.	Şahısta Hata	100
	Yargı Kararları ve İncelemeleri	101
1.3.4.2.	Hedefte Sapma	108
1.3.5.	Haksız Tahrik	109
	Yargı Kararları ve İncelemeleri	112
1.3.6.	Diğer Nitelikli Haller ile Birleşme	113
1.3.7.	Takdiri İndirim	115
1.4.	Sonuç	121

2. TÖRE SAİKİ İLE İNSAN ÖLDÜRME SUÇU	125
2.1. Genel Olarak	125
2.1.1. Töre Saiki ile İnsan Öldürme Suçunun Tarihçesi	127
2.1.2. Töre Saiki ile İnsan Öldürme Suçunun Tanımı	129
2.1.3. Fail	130
2.1.4. Mağdur	130
Yargı Kararları ve İncelemeleri	132
2.1.5. Töre	134
2.1.6. Saik	141
2.1.7. Aile Meclisi Kararı	141
2.1.8. Korunan Hukuki Değer	142
2.2. Töre Saiki ile İnsan Öldürme Suçunun Unsurları	143
2.2.1. Mağdurun Töreye Aykırı Hareket Etmesi veya Failin Bu İnançta Olması	144
Yargı Kararları ve İncelemeleri	144
Evlilik Dışı Doğan Bebeğin Öldürülmesi	148
2.2.2. Failin Törenin Yarattığı Öldürme Beklentisi Doğrultusunda Görev Bilinciyle Hareket Etmesi	149
Yargı Kararları ve İncelemeleri	151
2.2.3. Aile Meclisi Kararının Suçun Esaslı Unsuru Olarak Aranmaması	165
Yargı Kararları ve İncelemeleri	166
2.2.4. Eylemin İcrasında Başka Bir Nedenin Etkili Olmaması ve Başkasının Öldürülmesi	170
Yargı Kararları ve İncelemeleri	171
2.3. Töre Saiki ile Kasten İnsan Öldürme Suçunun Özel Görünüşü	176
2.3.1. Teşebbüs	176
2.3.2. İştirak	178
2.3.3. İçtima	178
2.3.4. Hata	178
2.3.5. Haksız Tahrik	179
Yargı Kararları ve İncelemeleri	185
2.3.6. Diğer Nitelikli Haller ile Birleşme	196
2.3.7. Takdiri İndirim	197
2.4. Sonuç	197
KAYNAKÇA	201

GİRİŞ

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 82. maddesinde, kasten insan öldürme suçunun nitelikli halleri tahdidi olarak sayılmıştır. Kasten insan öldürme suçunun, kan gütme saiki veya töre saiki altında işlenmesi durumlarına kanun koyucu tarafından nitelikli hal olarak yer verilmiş; bu saiklerin varlığı halinde kasten öldürme suçu için öngörülen temel cezanın ağırlaştırılması düzenlenmiştir. Böylelikle failer kasten öldürme suçunu, kan gütme veya töre saiki nedeniyle işledikleri takdirde kasten öldürmenin temel ve basit hali için belirlenen müebbet hapis cezası yerine ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılmaktadır. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası, adından da anlaşılacağı üzere, müebbet hapis cezasına göre çok daha ağır bir infaz rejimi öngörmektedir. Şöyle ki; ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alan hükümlünün müddetnamesinde; denetimli serbestliğe ayrılma, koşullu salıverilmeden faydalanabilme ve bihakkın tahliye tarihleri daha ileri bir tarih olarak belirlenecek, dolayısıyla bu suçlardan mâhkum olan hükümlünün ceza infaz kurumunda kalacağı süre daha fazla olacaktır. Bu nedenle kasten öldürme suçlarında yargılamayı yapan mercilere ve sanıkların savunmasını üstlenen müdafilere, bu nitelikli hallerin tespitinde ve tartışılmasında büyük bir sorumluluk düşmektedir.

Toplumumuzda, gelenek ve göreneklerden kaynaklanan öldürme olaylarının yaşanması kökleşmiş bir problem haline gelmiştir. *"Türk toplumunun özgül yapısından ve kültüründen (değer sisteminden) kaynaklanan iki temel şiddet türü vardır: 1) Kan Davası ve 2) Namus cinayetleri."*¹ Bu sosyolojik yaklaşımda yer alan tespit, sözde namus cinayetleri töre üst başlığı altında değerlendirildiği takdirde, kanun koyucu tarafından da toplumumuzun bir gerçeği olarak kabul edilmiş, bahsedilen bu değer yargılarından kaynaklanan saiklerle gerçekleştirilen kasten öldürme olaylarının önlenmesi ve bireylerin yaşam hakkının en etkin şekilde korunması amacıyla yasal düzenleme yapılma yoluna gidilmiştir.

Ceza sistemimize göre, suçların vasıf ve mahiyeti tespit edilirken; suçun manevi unsuru olan kasıt, temel belirleyici kriterlerden biridir. Ancak kanun koyucu, bazı suç türlerinde kastın yanı sıra saik adı verilen özel bir

---

¹ Doğu ERGİL, Namus Cinayetlerinin Toplumbilimsel Çözümlemesi, Seha L. Meray'a Armağan, C. 1, 1981, s. 289.

gayenin varlığını aramaktadır.² Bu doğrultuda 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda kan gütme saiki ve töre saikinin bulunduğu öldürmeye yönelik eylemler, kasten öldürme suçunun nitelikli halleri olarak kabul edilmiştir. Ancak kanun koyucu, bu saikler ile suçların tanım ve unsurlarına gerek kanunun metninde gerekse gerekçesinde yer vermemiştir. Dolayısıyla bu hususların açıklığa kavuşturulması uygulamaya ve doktrine kalmıştır.

Faillerin suça konu eylemlerini gerçekleştirirken saklıdaki kasıt ve saiklerinin ortaya çıkarılması, bu eylemlerin yoğunluğunun ve suç vasfı açısından niteliğinin belirlenmesi açısından önemlidir. Dolayısıyla Mahkemece bu konularda yapılacak kabule göre failer hakkında farklı cezai müeyyidelerin tayin edilmesi veya cezanın bireyselleştirilmesi söz konusu olacaktır. Özellikle mağdurlara yönelik eylemlerin teşebbüs aşamasında kaldığı durumlarda; suçun vasıf ve mahiyeti, failin kastı ve saikine göre belirlenecektir. Bu nedenle öldürmeye yönelik olduğu iddia edilen eylemler ile ilgili yapılan yargılamalarda; failerin kasıtları titizlikle araştırılmalı, failerin saklıda kalan, deruni niyetleri duraksamaya yer vermeyecek şekilde açığa çıkarılmaya çalışılmalıdır. Kasıt için söz konusu olan bu durum aynı şekilde saik için de geçerlidir. Ancak kasıt, saik ve amacın; her ne kadar birbirleri ile bağlantılı olsalar da aynı anlama gelmediklerini vurgulamak gerekmektedir. *“Kasıt kavramı, saik (güdü), amaç (maksat) ve erek (gaye) kavramlarından ayrıdır. Hem 765 sayılı TCK'nın 29. Maddesi (... suç sebepleri ve saikleri, failin amacı...) hem de 5327 sayılı TCK'nın 61. maddesi (Failin güttüğü amaç ve saiki) saik ile amacı birbirinden ayrı iki kavram olarak düzenlemiştir.”*³

Çalışmamızda toplumumuzun kanayan yarası olan kasten öldürme suçuna yönelik iki tür şiddet kullanımının tezahürü niteliğindeki *“Kan Gütme Saiki İle İnsan Öldürme”* ve *“Töre Saiki ile İnsan Öldürme”* suçlarını, Yargıtay Ceza Genel Kurulunun ve bu suçlara konu eylemlerin temyiz incelemesini yapan Yargıtay 1. Ceza Dairesinin kararları ışığında ve doktrindeki görüşlerle birlikte açıklamaya çalışacağız. Bu bağlamda çalışmamızda, Yargıtay ilamlarının yanı sıra temyiz incelemesinden geçmiş, konu

² Töre saiki ve kan gütme saiki ile insan öldürme suçlarından başka 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'na 13/10/2022 tarihinde yapılan değişiklikle eklenen ve 217/A maddesinde düzenlenen *“Halkı Yanıltıcı Bilgiyi Alenen Yayma”* suçunda da saik kavramı geçmektedir. Doktrinde Canavarca Hisle Öldürme, Görevi Yaptırmamak İçin Direnme ve Hukuki Alaçağın Tahsili Amacıyla Yağma gibi suçların da saik suçu olduğunu kabul eden görüşler mevcuttur.

³ Ersin TURAN, Cengiz OTACI, Genel Hükümlerle Bağlantılı Olarak Kasten İnsan Öldürme Suçları, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023, s. 890.

ile ilgili ve önemli Bölge Adliye Mahkemesi ile yerel mahkeme kararlarına da yer verilmiştir. Çalışmamızda bu suçlar, daha ziyade uygulamaya yönelik olarak hukuk tekniği açısından ele alınmış, çalışmamızın bu suçlarla ilgili yargılamalarda görev alan hâkim, savcı ve avukatlara yol gösterici olması hedeflenmiştir. Bu suçların sosyolojik yönüne, kapsamlı tarihçelerine, kriminolojik yanına ve doktrinsel tartışmalara ayrıntılı olarak girilmemiştir. Meseleyi hukuk sosyolojisi ile akademik ve teorik yaklaşımlar bağlamında araştırmak isteyenlere; kan gütme saiki ile öldürme suçu açısından Ali Günindi'nin *"Türk Ceza Kanunu'nda Kan Gütme Saiki ile Adam Öldürme"* başlıklı yüksek lisans tezi ile Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer'in *"İçtihatlarla Kan Gütme Saiki"* isimli makalesini, töre saiki ile öldürme suçu bakımından ise Recep Doğan'ın *"Yargıtay Kararlarında Töre Saikiyle Öldürme Suçu"* isimli makalesini tavsiye ederiz. Bursa hâkimi Cengiz Otacı'nın gerek kan gütme saiki ile insan öldürme suçu gerekse töre saiki ile insan öldürme suçu ile ilgili makaleleri başarılı çalışmalardır. Çalışmamızın hazırlanmasında anılan tüm bu makalelerden faydalanılmıştır.